

Waarom taakdelegatie door bedrijfsartsen?

De commissie ziekteverzuim van de RAS ziet steeds vaker dat taken van een bedrijfsarts worden gedelegeerd aan anderen. Deze toename van taakdelegatie heeft vooral te maken met het tekort aan bedrijfsartsen op de arbeidsmarkt. Er zijn simpelweg te weinig bedrijfsartsen om al het werk te doen, dus kiezen zij er (noodgedwongen) vaker voor om een deel van hun taken te delegeren¹.

Naast de reductie van het capaciteitsprobleem biedt taakdelegatie ook kansen voor de bedrijfsarts en de kwaliteit van de bedrijfsgezondheidszorg:

- Meer vakspecifieke inzet naar deskundigheid en competenties van bedrijfsartsen
- Meer tijd als specialist voor complexe problematiek
- Meer tijd voor preventietaken en advies

Daarmee kan het delegeren van taken door de bedrijfsarts de bedrijfsgezondheidszorg doeltreffende en doelmatiger maken.

Waarom deze notitie?

De commissie ziekteverzuim ziet in de dossiers dat de taakdelegatie steeds vaker wordt toegepast en niet altijd op de juiste wijze. Bij schoonmaakbedrijven is ook niet altijd voldoende kennis over taakdelegatie aanwezig. Er zijn vaak veel verschillende functionarissen (BIG en niet BIG geregistreerd) bij betrokken, niet altijd is duidelijk wie wat doet. De kwaliteit van advisering is soms onder de maat, met als gevolg vertraging in de re-integratie.

Deze notitie zet de essenties van taakdelegatie van bedrijfsartsen uiteen. Het doel is om met elkaar te bespreken op welke wijze taakdelegatie in de schoonmaaksector op passende wijze kan worden ingericht en toegepast. We zullen ingaan op wat taakdelegatie is, wat er wel en niet gedelegeerd mag worden en wat de uitvoering is in de praktijk. Voor deze notitie is gebruik gemaakt van de ervaringen die we in de praktijk tegenkomen en diverse onderliggende documenten².

Wat is taakdelegatie?

'Taakdelegatie is het niet structureel herverdelen van taken die in opdracht en onder supervisie worden uitgevoerd, waarbij de eindverantwoordelijkheid blijft bij de delegerende professional.'

Bedrijfsartsen kunnen – onder voorwaarden - bepaalde taken delegeren naar andere functionarissen (onder wie ook niet-artsen). De bedrijfsarts blijft eindverantwoordelijk en draagt de verantwoordelijkheid voor de randvoorwaarden om taakdelegatie goed te regelen. Bedrijfsartsen

¹ Bedrijfsartsen werken tegenwoordig ook vaak als ZZP-er. Ook voor de zelfstandig werkende (gecertificeerde) bedrijfsartsen geldt dat zij – onder voorwaarden - taken kunnen delegeren.

² - <https://www.oval.nl/cms/public/files/2019-05/werkwijzer-taakdelegatie.pdf>
- https://nvab-online.nl/sites/default/files/bestanden-webpaginas/Standpunt%20taakdelegatie%20totaal_V20200611_DEF2_0.pdf
- <https://www.fnv.nl/getmedia/74fb82d5-8ca2-4a62-8a6a-fe65adbf93f8/Handreiking-taakdelegatie-FNV.pdf>
- <https://www.arboportaal.nl/documenten/publicatie/2019/02/01/werkwijzer-taakdelegatie>

kunnen daar ook tuchtrechtelijk op worden aangesproken. Degene die de gedelegeerde taken uitvoert is zelf verantwoordelijk voor een goede uitvoering.

Wat zijn de randvoorwaarden voor taakdelegatie?

Voortkomend uit de Wet BIG zijn er 4 voorwaarden voor taakdelegatie:

1. De bedrijfsarts moet een opdracht aan de gedelegeerde verstrekken
2. De bedrijfsarts moet daarbij zo nodig voldoende aanwijzingen geven
3. De bedrijfsarts moet de bekwaamheid van de gedelegeerde hebben beoordeeld, waarbij deze laatste de eigen bekwaamheid als opdrachtnemer moet hebben beoordeeld
4. De bedrijfsarts moet voorzien in adequaat toezicht en/of de mogelijkheid van tussenkomst.

Uit jurisprudentie komt nog een 5^erandvoorwaarde:

5. De werknemer moet over de delegatie en de daarbij behorende verantwoordelijkheidsverdeling zijn geïnformeerd, met inbegrip van de mogelijkheid de bedrijfsarts (persoonlijk) te consulteren

Is taakdelegatie hetzelfde als taakherschikking of supervisie?

Nee. Taakdelegatie is niet hetzelfde als *taakherschikking*. Bij taakdelegatie blijft de bedrijfsarts verantwoordelijk. Bij taakherschikking worden taken structureel overgebracht bij andere functionarissen, die daar ook de verantwoordelijkheid voor dragen.

Supervisie door bedrijfsartsen

Taakdelegatie is ook niet gelijk aan *supervisie* door bedrijfsartsen. Naast gecertificeerde bedrijfsartsen zijn vaak ook andere artsen betrokken bij de verzuimbegeleiding. Andere artsen mogen *alle* taken van de bedrijfsarts uitvoeren, maar uitsluitend onder supervisie (begeleiding en toezicht) van een gecertificeerde bedrijfsarts. Dat betekent dat bijvoorbeeld verzekeringsartsen, bedrijfsartsen in opleiding (AIOS bedrijfsgeneeskunde) of basisartsen niet in opleiding tot bedrijfsarts (ANIOS) alleen onder supervisie van een bedrijfsarts de benodigde bedrijfsgeneeskundige zorg mogen bieden. Vaak wordt voor deze groep artsen de overkoepelende term 'arboarts' gebruikt, hoewel dat geen officiële of beschermde functienaam is. De term 'bedrijfsarts' daarentegen is wél een beschermde functienaam en mag alleen door gecertificeerde bedrijfsartsen worden gevoerd.

Andere artsen dan de bedrijfsarts, die bezig zijn met verzuim en re-integratie, werken op eigen titel met eigen verantwoordelijkheden. De superviserende bedrijfsarts is en blijft eindverantwoordelijk. Dat betekent ook dat er regelmatig structureel overleg moet zijn tussen de superviserende bedrijfsarts en uitvoerende arts. Ook moet er indien de situatie daarom vraagt ad hoc overleg mogelijk zijn.

Welke taken mogen wel/niet gedelegeerd worden?

Taken van de bedrijfsarts die- onder voorwaarden- wel gedelegeerd worden zijn:

Procesmatige taken:

- Probleemanalyse voorleggen aan en bespreken met werkgever en werknemer
- Procesmatige informatie vastleggen in het procesdossier, zoals vervolgspraken, hervattingsdatum of interventies
- Machtiging laten tekenen om informatie op te vragen bij behandelaar

Bedrijfsgeneeskundige taken:

- Medische anamnese afnemen
- Arbeidsanamnese afnemen
- Lichamelijk onderzoek verrichten
- Aanvullend onderzoek (functie, lab) aanvragen
- Oordeel vormen op basis van de verzamelde gegevens en advisering
- Medische feiten en bevindingen vastleggen in het dossier van de gedelegeerde
- Terugkoppeling voor werkgever en werknemer opstellen

- Bepalen of en wanneer een vervolgspraak nodig is

Taken die niet voor taakdelegatie in aanmerking komen zijn:

- Spreekuur bedrijfsarts, uiterlijk zes weken na aanvang verzuim voor het opstellen van de probleemanalyse
- Medische feiten en bevindingen vastleggen in het bedrijfsgeneeskundig dossier van de BA
- Informatie opvragen bij de behandelaar, opstellen machtiging en vragen
- Eindoordeel geven over de belastbaarheid
- Verwijzen voor nader medisch onderzoek of behandeling
- Prognose beperkingen
- Deelnemen aan het SMO (Sociaal Medisch Overleg)
- Actueel oordeel en medisch deel van re-integratieverslag opstellen
- Melden van beroepsziekten aan het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB)

Taakdelegatie in de praktijk

Inrichten van taakdelegatie

In de wijze waarop taakdelegatie wordt ingericht hebben bedrijfsartsen een belangrijke verantwoordelijkheid. Een bedrijfsarts moet in het kader van het regelen en organiseren van taakdelegatie de volgende taken uitvoeren:

- Het aangaan van een contract met de gedelegeerde
- Het maken van werkafspraken met de gedelegeerde
- Het toetsen van de uitvoering van de taken door de gedelegeerde
- Het verzamelen van informatie ter bepaling van de bekwaamheid van de gedelegeerde.

In de praktijk regelen arbodiensten vaak de wijze waarop taakdelegatie wordt toegepast voor alle bedrijfsartsen die daar in dienst zijn. In afstemming tussen arbodienst en individuele (schoonmaak)bedrijven wordt bepaald hoe de taakdelegatie wordt ingericht.

Arbodienstverleners hanteren soms uitgangspunten waarvoor bedrijfsartsen geacht worden geen taken te delegeren. Zo wordt van grote arbodienstverleners terughoudendheid verwacht met het toepassen van taakdelegatie:

- 1) Bij arbeidsconflicten
- 2) Bij psychische klachten
- 3) Als de re-integratie vastloopt
- 4) Als er werk-gerelateerde klachten zijn
- 5) Als betrokken aangeeft zelf een bedrijfsarts te willen zien

Rol van werknemers

Het medezeggenschapsorgaan van bedrijven moet instemmen met de gekozen vorm van taakdelegatie. Medewerkers die te maken krijgen met taakdelegatie moeten daarvan op de hoogte worden gesteld en ook weten welke inzet van een bedrijfsarts zij mogen verwachten.

Kwaliteitsborging

In de praktijk zijn inmiddels diverse functionarissen en disciplines toegevoegd aan arbodienstverlening, met verschillende functiebenamingen. Bedrijfsartsen delegeren taken aan verschillende functionarissen. Denk aan mensen met functies als casemanagers, adviseur arbeid en gezondheid, re-integratiemanager, verzuimconsulent et cetera.

Het is belangrijk dat de gedelegeerde aantoonbaar bekwaam is voor de taken die aan hem/haar gedelegeerd zijn. Gekeken kan worden naar opleiding, bevoegdheden, werkervaring, denkniveau en communicatieve vaardigheden. De gedelegeerde moet deze bekwaamheden kunnen aantonen. Zowel de bedrijfsarts zelf als de betrokkene moet die bekwaamheid beoordelen. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van de kwaliteitssystemen van de werkgever of de arbodienst. Ook de werkwijzer van de Oval is daarvoor behulpzaam. En er moet een goede basis zijn voor samenwerking tussen bedrijfsarts en gedelegeerde. Dat kan beoordeeld worden in een gesprek, waarbij de samenwerkingsafspraken worden vastgelegd.

In de bijlage staat een voorbeeld van de werkwijze van een landelijke arbodienst met betrekking tot het inregelen van taakdelegatie.

BIJLAGE: voorbeeld van een grote landelijke arbodienst

Competentie VC	Ja	nee	Bijscholen
Vakinhoudelijk handelen:			
<i>Kennis</i>	X		
Kennis paraat van anatomie, fysiologie, pathologie, farmacologie	X		
Heeft kennis van de wet verbetering poortwachter	X		
Betrokkene heeft kennis van de NVAB/STECR richtlijnen en handelt daarnaar	X		
Heeft kennis van de richtlijnen; - Psychische klachten - Rugklachten - Arm, nek en schouder klachten - Astma/COPD - Ischaemische hartziekten - Ziekte tgv zwangerschap - Kanker en werk - Diabetes - Arbeidsconflicten	X		
<i>Vaardigheden en attitude</i>			
Kan informatie verzamelen op diverse manieren, deze info analyseren en interpreteren. Anamnese gericht op mogelijkheden, en beperkingen en desgevraagd medische klachten.	X		
Verwijst tijdig door naar bedrijfsarts conform NVAB Richtlijnen en wetgeving (WVP)	X		
Kan risico's inschatten, problemen signaleren, interventies kiezen en uitvoeren, het verloop monitoren en resultaten evalueren bij zorgproblemen in de 4 gebieden van het menselijk functioneren (psychisch, sociaal, somatisch en functioneel)	X		
Is in staat te werken volgens richtlijnen, daar beargumenteerd vanaf te wijken als de situatie, wens van patiënt of eigen professionele of morele afweging daartoe aanleiding geven;	X		
Heeft kennis van en handelt naar privacyrichtlijnen (medische geheimhouding en wet bescherming persoonsgegevens)	X		
BA en VC evalueren om de 2 weken de dossiers met elkaar van medewerkers ziek zijn. Zo blijft de BA op de hoogte van het dossierverloop. Bij stagnatie wordt een vervolgspraak altijd bij de BA gepland door de VC.			1x p/maand, we nemen alle dossiers door en zn adhoc
Overig: De Bedrijfsarts geeft aan de samenwerking met de VC als prettig en positief te ervaren.	X		

Handelingen	ja	nee	Evt. voorwaarde of datum hernieuwde afweging
Uitvoeren arbeidsgezondheidskundig spreekuur	Ja		Bij complexiteit versneld een SUBA plannen of tussentijds overleg met de BA
Uitvoeren eerste re-integratiespreekuur	Ja		Bij complexiteit versneld een SUBA plannen of tussentijds overleg met de BA
Uitvoeren spreekuur t.b.v. opstellen van de PA		nee	voorbehouden aan de bedrijfsarts
Opstellen van de PA		nee	voorbehouden aan de bedrijfsarts
Medische anamnese afnemen	ja		Bij complexiteit versneld een SUBA plannen of tussentijds overleg met de BA

Arbeidsanamnese afnemen	ja		Bij complexiteit versneld een SUBA plannen of tussentijds overleg met de BA
Lichamelijk onderzoek uitvoeren		nee	Voorbehouden aan de BA
Aanvullend onderzoek aanvragen		nee	
Oordeel vormen op basis van verzamelde gegevens advisering	ja		
Informatie opvragen bij de behandelaar		nee	Voorbehouden aan de BA
Machtiging voor opvragen informatie opstellen.		nee	Voorbehouden aan de BA
Eindoordeel geven over de belastbaarheid	ja		Igv discussie met betrokkene plant de VC een SUBA in en is het ter beoordeling aan de BA.
Spreekuur bij arbeidsconflict	deels		Igv (Dreigend) AC, versneld een SUBA inplannen zodat de BA kan beoordelen of het om een AC gaat en of er sprake is van ziekte en/of gebrek.
Verwijzen voor nader medisch onderzoek (i.k.v. behandeling) of voor behandeling		nee	
Verwijzen voor expertiseonderzoek		nee	Voorbehouden aan de BA
Prognose beperkingen	deels		Afhankelijk van medische indicatie.
Terugkoppeling voor werkgever en werknemer opstellen	ja		
Voeren driegesprek met medewerker en vertegenwoordiger werkgever	ja		
Bepalen of/wanneer vervolgspraak nodig is	ja		
Deelnemen aan SMO ter bespreking casuïstiek	ja		BA op indicatie
Vorbereiden opstellen actueel oordeel en medisch deel actueel oordeel		nee	Voorbehouden aan de BA
Bespreken actueel oordeel en medisch deel actueel oordeel		nee	Voorbehouden aan de BA
Overige Preventieve taken	deels		Preventief spreekuur kan VC uitvoeren met daarbij advisering. Indien blijkt dat er meer speelt of sprake is van complexiteit dan plant de VC, in overleg met betrokkene, een preventief consult bij de BA.
PMO: Vragenlijsten bespreken		nvt	.
PMO: Biometrie bespreken		nvt	
PMO: Advies en vervolgsacties formuleren		nvt	.
Administratieve proces van het melden van beroepsziekte (niet het vaststellen)		nvt	Taak BA.
Ruimte voor aanvullende opmerkingen			